Petra Kokko
Pirjo Häkkinen

18.11.2019

Hallintovaliokunta

Hallintovaliokunnan kuulemistilaisuus 19.11.2019

Hallituksen esitys eduskunnalle kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 60/2019 vp)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (thl) kiittää mahdollisuudesta lausua Hallituksen esitystä eduskunnalle koskien kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia. Thl pitää esitetyn lainsäädännön tavoitteita lisätä tietojen vertailukelpoisuutta, ajantasaisuutta ja automatisointia tarpeellisena kehityksenä. Myös päällekkäisten tietojen keruun purkaminen on tärkeä näkökulma, joka tulisi huomioida edelleen myös talousraportoinnin jatkokehitystyössä.

Esitetyt muutokset varmistavat kuntien ja kuntayhtymien yhtäaikaisen ja ajantasaisen talous- ja kustannustiedon saatavuuden, mitä thl tarvitsee lakisääteisten tehtäviensä toteuttamiseksi. **Ehdotettu lainsäädäntö ei kuitenkaan paranna talous- ja kustannustietojen saatavuutta yksityisiltä palveluntuottajilta, joilta kunnat ja kuntayhtymät hankkivat palveluita käyttäen tähän julkista rahoitusta.** Edelleen lainsäädäntöä tukevien JHS-suositusten valmistelussa kunnat ja kuntayhtymät on vapautettu selvittämisvelvollisuudesta yksityiseltä palveluntuottajalta hankkimiensa palvelujen tarkempaa sisältöä palveluluokittain. Thl:n näkemyksen mukaan tämä haittaa sosiaali- ja terveyspalvelujen tasavertaisuuden seurantaa ja arviointia. Yksityisten palveluntuottajien tuottamat palvelut kohdistuvat erityisesti heikommassa edunvalvonta-asemassa oleviin kansalaisiin, josta räikeänä esimerkkinä on nähty erityisesti vanhuspalvelujen palveluasumisen kohdalla epäkohtia. Yksityisten palveluntuottajien valvonta tulisi saattaa vähintään yhtä velvoittavaksi kuin kuntien ja kuntayhtymienkin valvonta erityisesti tuotannon ollessa julkisrahoitteista.

Esitetyt muutokset eivät siirrä, vähennä tai poista thl:n nykyisiä tiedonkeruita koskien talous- ja kustannustietoja. Esityksessä arvioidaan, että tiedonkeruun toteutustehtäviä siirtyy vähäisessä määrin myös thl:ltä Valtiokonttorin raportointipalveluun, jonka kustannusvaikutukseksi on arvioitu 10 000 euroa. Tämä ei pidä paikkaansa, sillä kaikki tiedonkeruut, joita thl toteuttaa tällä hetkellä taloustietoja koskien säilyvät edelleen thl:n hoidettavina. Näiltä osin esitystä voisi korjata. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annettuun lakiin ja pykälään 2§ tehtävä lisäys velvoittaa thl:n huomioimaan kunnilta ja kuntayhtymiltä kerättävät talous- ja kustannustiedot suunnitellessaan uudistuksia tiedonkeruisiin. Thl ei vastusta tätä lisäystä.

Esitettyjen muutosten jälkeen thl:lle mahdollistuu entistä paremmin toteuttaa tehtäväänsä sosiaali- ja terveydenhuollon seurantaa, arviointia ja tutkimusta toteuttavana tahona, kuten laissa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta (668/2008) on säädetty. Aiempaa yksityiskohtaisemmat palvelualakohtaiset tiedot lisäävät kuntien tuottaman taloustiedon tarkkuustasoa, joka mahdollistaa yksityiskohtaisemman palvelujen ja niiden tuottamiseksi vaadittavien resurssien käytön analysoinnin. Thl:n tehtävänä on säädellä kansallista tietotuotantoa oman vastuusektorinsa mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon osalta kansallisen seurannan, arvioinnin ja ohjauksen näkökulmasta. Tämän tehtävän toteuttamiseksi thl ylläpitää ja laatii määrityksiä tietosisällöille. Taloustietojen osalta tämä tarkoittaa erityisesti palveluluokituksen

Petra Kokko
Pirjo Häkkinen

18.11.2019

määrittelyä. Esityksessä ei kuitenkaan selkeästi kuvata thl:n vastuuta liittyen tiedon tuottamisen ohjeistuksessa tai tietosisältöjen tarkistamisessa. Työnjakoa tulisi tarkentaa Valtiokonttorin, sektoriministeriöiden ja – viranomaisten välillä. Thl:n näkökulmasta tiedon luotettavuuden varmistamiseksi taloustietojen keruussa tulee sisältöjen yhteensopivuus varmistaa vastaavien toimintatietojen kanssa. Thl:n rooli toimintaa kuvaavien tietojen rekisterinpitäjänä edellyttää myös vastaavien taloustietojen sisältöohjeistuksen ja tarkistamisen työpanosta thl:ltä.

Kokonaisuutena esitys on thl:n mielestä esitettyjä muutoksia hyvinä uudistuksina, jotka lisäävät taloustietojen vertailukelpoisuutta ja ajantasaisuutta. Lakien ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2020 eikä thl näe tälle estettä. Lakimuutoksista aiheutuvat kustannukset ovat kohtuullisia yhteiskunnan kannalta.

Pääjohtajan sijaisena
tietoylijohtaja — Pekka Rissanen

Tiedonhallintajohtaja — Aleksi Yrttiaho